

บทความวิชาการ เรื่องการพัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัย
ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)
นางศิริทัย ธโนปจัย ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3

ความเป็นมา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 4 ให้ความหมายของการศึกษาไว้ว่าเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ความจรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม ให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และเป็นปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543 : 2) และมาตรา 6 ได้กำหนดลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มาตรา 7 ระบุว่า กระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังให้มีความภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวมและประเทศชาติ มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ใฝ่เรียนและเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง มาตรา 22 กำหนดไว้ว่าการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคน มีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด มาตรา 24 (1)

ให้จัดสาระและกระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และในมาตรา 24 (3) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่องเพื่อส่งเสริมและพัฒนา ศักยภาพของผู้เรียนให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา แห่งชาติ, 2543: 14) สอดคล้องกับ แนวทางการประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการประกันคุณภาพ ภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้ระบุคุณภาพของผู้เรียนไว้ ในมาตรฐานที่ 1 ประเด็นย่อยที่ 3 คือ ผู้เรียน มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรมและสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย ในมาตรฐานที่ 1 คุณภาพ ของเด็ก คือ มีพัฒนาการทุกด้านอย่างเหมาะสมกับวัยทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาและ มาตรฐานที่ 3 การจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ คือ จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการ ทุกด้านอย่างสมดุลเต็มศักยภาพและสร้างโอกาสให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง เล่นและปฏิบัติอย่างมีความสุข

การจัดการศึกษาในระดับปฐมวัย นับเป็นรากฐานที่สำคัญของการศึกษาที่มีอิทธิพลต่อชีวิตของคนเรา ทั้งยังเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น เด็กปฐมวัยเป็นวัยที่มีความสำคัญที่สุด เพราะเด็กในวัยนี้ มีพัฒนาการทุกด้านเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว ความรู้และประสบการณ์ที่เด็กได้รับจะมีอิทธิพลต่อ การเสริมสร้างพัฒนาการในขั้นต่อไป และหากประสบการณ์ที่เด็กได้รับมีความเหมาะสมกับวัย จะช่วย เสริมสร้างพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาให้พัฒนาอย่างเต็มศักยภาพได้ การจัดการศึกษาปฐมวัยมีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ จิตใจ ด้านสังคมและด้านสติปัญญาและพัฒนาเด็กให้มีทักษะจำเป็นในศตวรรษที่ 21 ดังนั้นการพัฒนาเด็กให้มี พัฒนาการครอบคลุมทุกด้านดังกล่าว จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึง ความสำคัญของการพัฒนาในระดับปฐมวัยว่ามีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีความสมบูรณ์ ทุกด้าน เพราะเป็นวัยที่สามารถพัฒนาและเรียนรู้ได้อย่างเต็มตามศักยภาพ ซึ่งการส่งเสริมให้เด็กปฐมวัย มีความพร้อมทุกด้านจะต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและเปิดโอกาสให้เด็กเรียนรู้ด้วยการลงมือ ปฏิบัติจริงผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับวัย จะทำให้เด็กมีความพร้อม มีพัฒนาการ ใช้กระบวนการคิด อย่างมีเหตุผลและสามารถประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ สำหรับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในระดับ ปฐมวัยนั้น เป็นการจัดกิจกรรมที่让孩子ได้เรียนรู้ด้วยตนเองผ่านประสบการณ์ตรงและกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ อย่างหลากหลาย และเด็กได้สะท้อนความรู้สึกรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ จะทำให้เด็กเกิดการพัฒนาทั้งด้านภาษา การคิดการแก้ปัญหา การตัดสินใจ มีความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ รวมทั้งส่งเสริมพัฒนาการทุกด้าน ให้เกิดขึ้นอย่างสมดุลและเต็มศักยภาพ

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ได้กำหนดจุดหมายในการพัฒนาเด็กปฐมวัย ให้มีความ พร้อมของพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา เพื่อให้มีความพร้อมในการ เรียนรู้ในระดับประถมศึกษา โดยกำหนดมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการพัฒนาด้านต่าง ๆ ประกอบด้วย มาตรฐานด้านร่างกาย จำนวน 2 มาตรฐาน ด้านอารมณ์จิตใจ จำนวน 3 มาตรฐาน ด้านสังคม จำนวน 3 มาตรฐานและด้านสติปัญญา จำนวน 4 มาตรฐาน รวมทั้งสิ้นจำนวน 12 มาตรฐาน 29 ตัวบ่งชี้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2560: 2) สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(2561:38) ที่กล่าวถึงแนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับปฐมวัย โดยกำหนดมาตรฐานการพัฒนาคุณภาพในระดับปฐมวัย จำนวน 3 มาตรฐาน 14 ประเด็นพิจารณาประกอบด้วยมาตรฐานด้านคุณภาพของเด็ก มาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการและมาตรฐานด้านการจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ มีความสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ซึ่งทั้งสองส่วนมีความสอดคล้องกันในการพัฒนาเด็กปฐมวัยโดยองค์รวมทั้ง 4 ด้าน

การพัฒนาครู เป็นภารกิจที่จำเป็นของหน่วยงานทางการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจ ความสามารถและทักษะในการปฏิบัติงานของครูและต่อยอดเทคนิควิธีการให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านต่าง ๆ เนื่องจากการพัฒนาครูเป็นกระบวนการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะและเจตคติของครูที่จะช่วยพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ซึ่งรูปแบบการพัฒนาครูมีหลายแบบ เช่น การฝึกอบรมในชั้นเรียนโดยมีวิทยากรเป็นผู้ให้ความรู้ การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการที่เน้นการฝึกทักษะ การศึกษาดูงานในสถานที่จริง การฝึกอบรมทางไกลโดยใช้สื่ออุปกรณ์เอกสาร ตำรา ที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถศึกษาด้วยตนเอง ซึ่งการฝึกอบรมแต่ละวิธี ล้วนมีจุดเด่น จุดด้อยแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายและบริบทของแต่ละหน่วยงานที่ต้องการพัฒนาบุคลากรของตน รวมทั้งปัจจัยต่างๆ เช่น เวลา สถานที่ งบประมาณ สื่อ อุปกรณ์ ความสามารถของวิทยากร (อรุณรุ่ง โยธสิงห์.2559: 3) นอกจากนี้การพัฒนาครูด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ มีความสำคัญมากในการพัฒนาครูที่จะช่วยสร้างความศรัทธาในวิชาชีพ สร้างการให้ใจ ร่วมใจ ตั้งใจและเปิดใจของครู การพัฒนาครูจึงต้องใช้หลากหลายรูปแบบเพื่อพัฒนาสมรรถนะในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ซึ่งรูปแบบการพัฒนาครูมีหลากหลายรูปแบบ เช่น รูปแบบการพัฒนาที่เกิดจากความต้องการของครู (Individual guided) รูปแบบการสังเกตและการประเมิน (Observation and Assessment) โดยให้ออกาสครูได้สังเกตและย้อนกลับ (Feedback) กับเพื่อนครูคนอื่นๆ รูปแบบมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา (Involvement in a development process) รูปแบบการฝึกอบรม (Training) เป็นรูปแบบที่ใช้กันมายาวนานและใช้กันค่อนข้างมาก แต่มีลักษณะเป็นการถ่ายทอดความรู้ (Transforming) รูปแบบการสืบเสาะค้นหา (Inquiry) ซึ่งใช้ได้กับทั้งรายบุคคลหรือกับรายกลุ่ม โดยอาจใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action –based research) ใช้วงจรกิจคุณภาพ (Quality circle) หรือใช้วิธีการบริหารคุณภาพโดยรวม(Total quality management) และการพัฒนาครูด้วยชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งที่สำคัญและเหมาะสมกับครูในการพัฒนาตามยุคสมัยนี้ด้วยเทคนิคและยุทธวิธีที่ช่วยให้ครูได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ จัดกลุ่มตามความสมัครใจในการพัฒนา แก้ปัญหาและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นเชิงปฏิบัติจริงในชั้นเรียนเป็นการร่วมพัฒนาบทเรียนพร้อมกัน จะช่วยให้ครูไม่โดดเดี่ยวในการพัฒนาผู้เรียน ได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์อย่างต่อเนื่อง จนกลายเป็นเครือข่ายการเรียนรู้ที่มีขนาดใหญ่ขึ้น จากในโรงเรียนสู่นอกโรงเรียนและเกิดเป็นเครือข่ายการเรียนรู้ในระดับองค์ความรู้ที่เป็นแก่นของความรู้ (อารี สันหลวี. 2561 : 59)

จากการนิเทศติดตามการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การสังเกตชั้นเรียนปฐมวัย และการประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 รวมทั้งการสำรวจความคิดเห็นด้านสภาพปัจจุบันและความต้องการของครูปฐมวัย พบว่า ครูปฐมวัยมีความ

ต้องการในการพัฒนาความรู้และทักษะในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในระดับปฐมวัยให้มีความเป็นมืออาชีพ เป็นต้นแบบในการจัดประสบการณ์และต้องการความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการวิเคราะห์หลักสูตร การศึกษาปฐมวัย การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย การจัดแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สู่การจัด ประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุกที่เหมาะสมกับผู้เรียนในระดับปฐมวัยที่จะช่วยส่งเสริมให้การจัดการศึกษา ปฐมวัยมีคุณภาพอย่างรอบด้านจึงเป็นที่มาของการออกแบบแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัยในครั้งนี้

การพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) โดยใช้ รูปแบบ 4 Steps Model เป็นนวัตกรรมที่ผู้รายงานพัฒนาขึ้น เป็นรูปแบบที่เน้นกระบวนการในการเพิ่มพูน ความสามารถของครูปฐมวัยใน 3 ด้านได้แก่ ความรู้ ทักษะและเจตคติของครูปฐมวัย โดยใช้กระบวนการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันของครูกับศึกษานิเทศก์และผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณภาพในชั้นเรียนปฐมวัย และ เหตุผลที่เลือกศึกษาระดับปฐมวัย เนื่องจากมีความสอดคล้องกับการพัฒนาและเชื่อมต่อในระดับชั้น ประถมศึกษาให้มีความรู้ และเหตุผลในการพัฒนาครูระดับปฐมวัยจะเป็นพื้นฐานที่ดีในการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้และการดำรงชีวิตของเด็กปฐมวัย และจะเป็นแนวทางสำหรับครูปฐมวัย ได้มีรูปแบบการจัดกิจกรรม ที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาเด็กปฐมวัย และสำหรับศึกษานิเทศก์หรือหน่วยงานพัฒนาครูที่จะเป็น แนวทางในการปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละคน เพื่อร่วมกันพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัยในการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและส่งผลลัพธ์ให้เด็กปฐมวัยมีความพร้อมในการเรียนรู้ มีความสามารถในการดำรงชีวิต สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและเจริญเติบโตเป็นพลเมือง ที่มีคุณภาพของชาติต่อไป

จากสภาพปัจจุบันปัญหาและความสำคัญจำเป็นอย่างยิ่งดังกล่าว ผู้รายงานจึงมองเห็นความสำคัญในการ พัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เพื่อจะนำไปใช้เป็นแนวทางสำหรับครูปฐมวัยให้สามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนา เด็กปฐมวัยให้มีความพร้อม มีพัฒนาการที่สมบูรณ์ทุกด้านและเติบโตอย่างมีคุณภาพต่อไป

จากข้อมูลผลการสำรวจความต้องการและผลการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย ดังกล่าวเป็นสิ่งที่ สะท้อนได้ว่า เด็กปฐมวัยควรจะได้รับการพัฒนาความพร้อมและพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมศักยภาพ การเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้น ซึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพดังกล่าว คือ การจัดกิจกรรมและประสบการณ์ การเรียนรู้ของครูปฐมวัยที่ยังต้องพัฒนาในด้านกระบวนการจัดประสบการณ์เพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจ สามารถจัดประสบการณ์ในการพัฒนาด้านต่างๆ ของเด็กปฐมวัยให้มีพัฒนาการที่สูงขึ้น ผู้รายงานในฐานะเป็น ศึกษานิเทศก์ผู้รับผิดชอบงานพัฒนาการศึกษาปฐมวัย มีความสนใจ ตั้งใจ มุ่งมั่นที่จะส่งเสริมและพัฒนา สมรรถนะในการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัยให้ได้มาตรฐาน ตาม มาตรฐานการศึกษาปฐมวัย มาตรฐานที่ 3 การจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ และมาตรฐานคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 จึงได้พัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนา สมรรถนะของครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่สอดคล้องกับปรัชญา ทฤษฎี และแนวคิดเพื่อใช้เป็นเครื่องมือและแนวทางให้แก่ครูผู้สอนปฐมวัยให้มีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะ

และสามารถนำไปใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างเป็นองค์รวมครอบคลุมพัฒนาการทั้ง 4 ด้านได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก(Active Learning) ใน 2 ด้านได้แก่
  - 1.1 ด้านความรู้ความเข้าใจในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก
  - 1.2 ด้านทักษะของครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก
2. เพื่อประเมินความพึงพอใจของครูปฐมวัยที่มีต่อการใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก

หลักการกรอบแนวคิดในการพัฒนานวัตกรรมการนิเทศการศึกษา

การกำหนดหลักการและกรอบแนวคิดที่มีการเชื่อมโยงนโยบาย

จากนโยบายและจุดเน้นในการพัฒนาเด็กปฐมวัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ผู้รายงานได้นำมากำหนดกรอบแนวคิดในการออกแบบรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้รูปแบบ 4 Steps Model และเกิดจากการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีต่างๆ มาใช้ในการพัฒนารูปแบบ โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

1. ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ (Constructionism)

เป็นทฤษฎีที่มีความรู้พื้นฐานมาจากทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ Piaget สาระสำคัญ คือ การเรียนรู้เกิดจากการสร้างพลังความรู้ในตนเอง และด้วยตนเองของผู้เรียน หากผู้เรียนมีโอกาสได้สร้างความคิดและนำความคิดของตนเองไปสร้างสรรค์ชิ้นงาน โดยอาศัยสื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสม จะทำให้เห็นความคิดนั้นเป็นรูปธรรมชัดเจน และเมื่อผู้เรียนสร้าง สิ่งใดสิ่งหนึ่งขึ้นมา หมายถึงการสร้างความรู้ขึ้นในตนเอง นั่นเอง ความรู้ที่ผู้เรียนสร้างขึ้นนี้ จะมีความหมายต่อผู้เรียน และอยู่ได้คงทน ผู้เรียนสามารถถ่ายทอดให้ผู้อื่น เข้าใจความคิดของตนได้ดี

2. แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

การพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก มีความจำเป็น เนื่องจากเด็กในยุคปัจจุบันที่เกิดมาพร้อมกับเทคโนโลยีจึงมีพฤติกรรมและการเรียนรู้ที่แตกต่างจากยุคเก่าเป็นอันมาก ครูจึงต้องเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องให้มีความเท่าทันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น สามารถเป็นผู้นำทางปัญญาแก่เด็กได้ ซึ่งแนวคิดที่ใช้ในการพัฒนาครูในยุคปัจจุบัน คือ แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) หากมีการนำไปใช้อย่างต่อเนื่องจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัยที่ยั่งยืนได้โดยมีกระบวนการสำคัญในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การรับฟังข้อคิดเห็นและช่วยเหลือแนะนำในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดร่วมกัน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยกระบวนการวางแผน ปฏิบัติ สังเกตขั้นเรียนและสะท้อนผล เป็นเทคนิคที่นำมาใช้ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาชีพ เรียกว่า Lesson Study ประกอบด้วยการวางแผน การลงมือปฏิบัติตามแผน การสังเกตขั้นเรียน หรือ

เรียกว่า กระบวนการ Plan Do See แล้วขั้นตอนการสะท้อนผล (AAR) หลังจากจบกระบวนการเพื่อนำข้อค้นพบไปใช้ในการพัฒนางานครั้งต่อไป

3. แนวคิดการจัดการเรียนรู้ในระดับปฐมวัย

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในระดับปฐมวัย สอดคล้องกับแนวคิดต่างๆ ดังนี้

1) การศึกษาวอลดอร์ฟ (Waldorf Education) รูดอล์ฟ สไตเนอร์ นักปรัชญา ผู้ก่อตั้งการศึกษาวอลดอร์ฟได้แพร่หลายไปทั่วโลก หลักการการศึกษาวอลดอร์ฟ มุ่งช่วยให้มนุษย์บรรลุศักยภาพสูงสุด ผู้เรียนสามารถกำหนดความมุ่งหมายและแนวทางแก่ชีวิตของตนได้อย่างอิสระซึ่งการบรรลุศักยภาพสูงสุดของตคนนั้นมีขึ้นการเรียนรู้และโอกาสที่ได้สัมผัสหรือค้นพบขีดความสามารถของตนเอง การศึกษาวอลดอร์ฟ เน้นเรื่องมนุษย์และความเชื่อมโยงของมนุษย์กับโลกและจักรวาล เน้นสอนให้มนุษย์ รู้จักจุดยืนที่สมดุลของตนในโลก มนุษย์ ปรัชญาให้ความสำคัญของการสร้างความสมดุลภายใน 3 วิถีทาง ที่บุคคลสัมพันธ์กับโลก คือ ผ่านกิจกรรมทางกาย อารมณ์ความรู้สึก และผ่านการคิด การศึกษาวอลดอร์ฟ มุ่งพัฒนาเด็กให้เป็นมนุษย์ที่มีบุคลิกภาพที่สมดุลกลมกลืน และให้เด็กได้ใช้พลังทุกด้านอย่างเป็นองค์รวม เน้นการพัฒนาสติปัญญาและการปฏิบัติอย่างเหมาะสม

2) การศึกษาแบบนีโอฮิวแมนนิส (Neo-Humanist Education) แนวคิดนี้มาจากโยคี ชาวอินเดีย ชื่อ P.R. Sarkar ที่นำศาสตร์ทางตะวันออกกับความทันสมัยแบบตะวันตกมาผสมผสานเข้าด้วยกัน เช่น การให้เด็ก ๆ ฝึกสมาธิทำโยคะ ขณะเดียวกันก็ใช้เสียงเพลงและวิธีการสอนใหม่ ๆ รวมเข้าไปด้วย โดยให้ความสำคัญกับการเรียนการสอนในเด็กเล็กกว่า กิ่งไม้อ่อนสามารถจะถูกตัดหรือปรับให้อยู่ในรูปแบบใด ก็ได้ ส่วนกิ่งไม้แก่จะต้องใช้ความพยายามอย่างยิ่งยวด ในการตัดหรือปรับให้อยู่ในรูปแบบ ที่เหมาะสม ซึ่งก็อาจหักหรือเสียหายได้โดยง่าย

4. แนวคิดเกี่ยวกับวิธีการพัฒนาครู

การพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัยให้มีความรู้ความสามารถ ทักษะและคุณลักษณะที่ดีในการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยศึกษาแนวทางการใช้กระบวนการชุมชนทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อให้ครูสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้การใช้กระบวนการชี้แนะสอนงาน (Coaching & Mentoring) เพื่อให้ครูสามารถเรียนรู้จากศึกษานิเทศก์ที่คอยให้คำแนะนำและปรึกษา แนะนำหลักวิชาการที่มีความเหมาะสมกับธรรมชาติ และวัยของผู้เรียน เน้นตามบริบทของโรงเรียนและครูผู้สอนที่มีความแตกต่างกัน โดยใช้ครูสะท้อนผลสิ่งที่ทำได้ ดี มีความสำเร็จและสิ่งที่ต้องการความช่วยเหลือจากผู้อื่น ศึกษานิเทศก์มีหน้าที่แนะนำช่วยเหลือโดยใช้ข้อมูลและความถนัด สนใจของครูเป็นพื้นฐาน เพื่อให้สิ่งที่แนะนำเข้าถึงและเป็นรูปธรรมได้

5. แนวคิดเกี่ยวกับการฝึกอบรม

การฝึกอบรมเป็นรูปแบบการพัฒนาศักยภาพแบบหนึ่งที่จะเพิ่มพูนประสิทธิภาพให้ผู้รับการอบรมมีความรู้ ความเข้าใจทักษะและสามารถนำเอาความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้สอดคล้องกับแนวคิดที่กล่าวว่า การฝึกอบรมให้เป็นครูมืออาชีพนั้น ควรให้ครูเข้าใจปรัชญา ทฤษฎีแนวคิด ที่สอดคล้องกัน เพื่อนำมาเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิมของตนเอง โดยมีการคิดวิเคราะห์ มองย้อนกลับถึงปัญหาและแนวทางพัฒนาเพื่อปรับปรุงการสอนของตนเองให้ดีขึ้น ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงาน การฝึกอบรมจึงเป็น

กิจกรรมการจัดขึ้นเพื่อปรับปรุง การปฏิบัติงานให้ดีขึ้น การฝึกอบรมมีบทบาทสำคัญโดยเฉพาะช่วยเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านต่างๆที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน การฝึกอบรมครูเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ ปรับกระบวนการทัศน์ให้ตรงกัน และปรับพื้นฐานความรู้ความเข้าใจในประเด็นที่ต้องการพัฒนาร่วมกันก่อน เพื่อนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

6. การพัฒนารูปแบบ

รูปแบบ เป็นภาพของความคิดอย่างเป็นรูปธรรม ที่บุคคลแสดงออกมาเพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจได้ชัดเจน รูปแบบเป็นเครื่องมือทางความคิดที่บุคคลใช้ในการสืบค้นหาคำตอบในปรากฏการณ์ต่างๆ หรือวิธีการที่บุคคลถ่ายทอดความคิดความเข้าใจ จินตนาการ ให้ปรากฏออกมาในลักษณะต่างๆ เช่น ภาพวาด ภาพเหมือน แผนภูมิ แผนผัง เพื่อให้สามารถเข้าใจได้ง่าย ซึ่งในการพัฒนาการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้รูปแบบ 4 Steps Model เกิดจากการสังเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยของนักการศึกษา สรุปลงเป็นองค์ประกอบของรูปแบบ ได้แก่ ที่มาและความสำคัญ แนวคิดทฤษฎีพื้นฐาน หลักการ วัตถุประสงค์ ขั้นตอนการพัฒนาตามรูปแบบ การวัดและประเมินผล และขั้นตอนการจัดกิจกรรมตามรูปแบบ 4 ขั้นตอน ได้แก่ การทบทวนความรู้เดิม เพิ่มเติมความรู้ใหม่ ปฏิบัติให้เข้าใจ และนำไปใช้ให้เกิดผล

กระบวนการสร้างและพัฒนานวัตกรรมการนิเทศการศึกษา

ผู้รายงานได้ดำเนินการสร้างและพัฒนานวัตกรรมการนิเทศ คือ รูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก โดยวิธีดำเนินการ สังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีเพื่อกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบ โดยการรวบรวมสาระสำคัญของแต่ละแนวคิดนำมาพิจารณาในประเด็นที่สอดคล้องกัน และตั้งเป็นประเด็นใหม่ที่เชื่อมโยงกันทั้งหมดนำมาจัดเรียงและสรุปการสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก สามารถสรุปได้ว่า รูปแบบมีองค์ประกอบที่กำหนดขึ้นโดยมีพื้นฐานมาจากการสังเคราะห์จากแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยและหลักการพื้นฐานในการกำหนดรูปแบบให้มีความสัมพันธ์สอดคล้อง ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมและการวัดผลประเมินผล และในการพัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก ในครั้ง

รูปแบบและเอกสารประกอบรูปแบบ ได้แก่

1. รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก
2. แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและความต้องการของครูปฐมวัย
3. แผนการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก
4. แบบประเมินสมรรถนะของครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก ประกอบด้วย
  - 1) แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจของครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก
  - 2) แบบประเมินทักษะในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก
5. แบบประเมินความพึงพอใจของครูปฐมวัยต่อรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก

การนำนวัตกรรมการนิเทศการศึกษาไปใช้ปฏิบัติการนิเทศ

การกำหนดปฏิทินการนิเทศชั้นเรียนปฐมวัย เพื่อประเมินสมรรถนะของครูปฐมวัยของครูปฐมวัยที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการ จำนวน 50 คน จาก 25 โรงเรียน ห้องเรียนละ 3 ครั้ง ดังตาราง ตาราง ปฏิทินการนิเทศการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก

โรงเรียน	วัน/เดือน/ปี		
	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3
อนุบาลพิบูลมั่งสารวิภาควิทยากร	5 ก.ค. 64	20 ส.ค. 64	27 ก.ย. 64
ไทยรัฐวิทยา 87	7 ก.ค. 64	23 ส.ค. 64	28 ก.ย. 64
บ้านทุ่งนาเมือง	9 ก.ค. 64	25 ส.ค. 64	29 ก.ย. 64
บ้านนาโพธิ์กลาง	12 ก.ค. 64	27 ส.ค. 64	30 ก.ย. 64
อนุบาลศรีเมืองใหม่	14 ก.ค. 64	30 ส.ค. 64	1 ต.ค. 64
บ้านโนนหนองบัว	16 ก.ค. 64	31 ส.ค. 64	1 ต.ค. 64
บ้านบะไ	19 ก.ค. 64	1 ก.ย. 64	1 ต.ค. 64
ชุมชนห้วยไผ่	21 ก.ค. 64	1 ก.ย. 64	1 ต.ค. 64
บ้านหนองแสง-วังอ่าง	23 ก.ค. 64	3 ก.ย. 64	1 ต.ค. 64
ชุมชนบ้านเชียงแก้ว	26 ก.ค. 64	6 ก.ย. 64	4 ต.ค. 64
บ้านหนองซุ่น	29 ก.ค. 64	8 ก.ย. 64	4 ต.ค. 64
บ้านชาด(ศรีเมืองใหม่)	30 ก.ค. 64	8 ก.ย. 64	4 ต.ค. 64
บ้านคำเตย(ศรีเมืองใหม่)	2 ส.ค. 64	8 ก.ย. 64	4 ต.ค. 64
บ้านโนนยานาง	4 ส.ค. 64	10 ก.ย. 64	5 ต.ค. 64
บ้านหนองคูณ	4 ส.ค. 64	10 ก.ย. 64	5 ต.ค. 64
บ้านหัวเหว	6 ส.ค. 64	13 ก.ย. 64	6 ต.ค. 64
บ้านยอดดอนชี	9 ส.ค. 64	15 ก.ย. 64	6 ต.ค. 64
บ้านหนองเม็ก	11 ส.ค. 64	17 ก.ย. 64	6 ต.ค. 64
ชุมชนบ้านดอนใหญ่-บุรพา	13 ส.ค. 64	20 ก.ย. 64	7 ต.ค. 64
ชุมชนบ้านระเว	16 ส.ค. 64	22 ก.ย. 64	7 ต.ค. 64
บ้านหนองโพธิ์	16 ส.ค. 64	22 ก.ย. 64	7 ต.ค. 64
บ้านวังพอก	18 ส.ค. 64	22ก.ย. 64	7 ต.ค. 64
บ้านทรายมูล(จันทน์รัตนานุเคราะห์)	18 ส.ค. 64	24 ก.ย. 64	8 ต.ค. 64
บ้านนาจาน	20 ส.ค. 64	24 ก.ย. 64	8 ต.ค. 64
บ้านสะพือท่าค้อ	20 ส.ค. 64	24 ก.ย. 64	8 ต.ค. 64

การพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก ได้ดำเนินการตามรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก เพื่อให้ประสบผลสำเร็จ ตามกระบวนการ 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ทบทวนความรู้เดิม

1. ศึกษาสภาพปัญหาของครูผู้สอนปฐมวัย โดยศึกษาข้อมูลจากการประชุมนิเทศ การนิเทศการสอน ในโรงเรียน และการวิเคราะห์ผลการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3

2. รวบรวมข้อมูลสภาพปัญหา ความจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนการพัฒนาด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ ให้เกิดขึ้นกับครูปฐมวัย โดยใช้แบบสอบถาม

3. วิเคราะห์ผลการศึกษาจากการประชุม การนิเทศ และการสอบถาม ครูปฐมวัย

4. จัดลำดับความสำคัญของปัญหาและหาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

5. กำหนดวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก

6. พัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก โดยวางแผนดำเนินการศึกษาเป็นขั้นการกำหนดแนวคิด หลักการ กรอบแนวคิดและขอบเขตของการศึกษา วัตถุประสงค์ การเตรียมการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาและกำหนดแนวทางการพัฒนาโดยใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก

ขั้นที่ 1 ทบทวนความรู้เดิม

1. การสำรวจความคิดเห็น ความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัย

2. การทดสอบความรู้พื้นฐานด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย

ขั้นที่ 2 เพิ่มเติมความรู้ใหม่

1. ประชุมชี้แจง สร้างความตระหนัก ความเข้าใจด้านการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก

2. การฝึกปฏิบัติการวิเคราะห์หลักสูตรสู่การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์

ขั้นที่ 3 ปฏิบัติให้เข้าใจ

1. ดำเนินการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้จำนวน 3 ครั้ง ต่อ 1 ห้องเรียนในด้านสมรรถนะในการจัดประสบการณ์ประกอบด้วยความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ คุณลักษณะของครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก

2. นิเทศติดตามอย่างต่อเนื่องตามปฏิทินที่กำหนดตามรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก เนื่องจากเป็นกระบวนการที่เกิดจากความต้องการและความสมัครใจของ

ครูปฐมวัย การจัดกิจกรรมการนิเทศทุกครั้งเป็นไปอย่างราบรื่น ใช้เวลาอย่างกระชับ และเกิดผลสูงสุดกับครูผู้สอนที่สามารถนำผลการแลกเปลี่ยนสะท้อนผลไปปรับปรุงการทำงานทุกๆ ครั้ง

ขั้นที่ 4 นำไปใช้ให้เกิดผล

1. ประเมินผลสมรรถนะร่วมกัน โดยใช้แบบประเมินสมรรถนะครูปฐมวัย
2. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันและการถอดบทเรียนจากการปฏิบัติของครูปฐมวัย เป็นการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการประเมินและนิเทศชั้นเรียน นำมาวิเคราะห์ สรุปผล และเสนอแนวทางในการนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของตนเองต่อไป

ระยะเวลาและเนื้อหาในการดำเนินงาน

การดำเนินงาน ในปีการศึกษา 2564- 2565 โดยจัดกิจกรรมตามรูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก ตามขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

ขั้นที่ 1	การทบทวนความรู้และประสบการณ์เดิม (Review)	จำนวน 12 ชั่วโมง
ขั้นที่ 2	การเพิ่มเติมความรู้และแนวคิดใหม่ (New Concept)	จำนวน 12 ชั่วโมง
ขั้นที่ 3	การลงมือปฏิบัติให้เข้าใจ (Step Action)	จำนวน 50 ชั่วโมง
ขั้นที่ 4	การนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดผลอย่างยั่งยืน (Fun to Apply)	จำนวน 6 ชั่วโมง
เวลาในการจัดกิจกรรม 4 ขั้นตอน		รวมเวลา 80 ชั่วโมง

3.3 การรายงานผลการใช้นวัตกรรมการนิเทศการศึกษา

ระยะที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน สภาพปัจจุบัน ความต้องการด้านสมรรถนะในการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัยและองค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะในการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย ตาราง แสดงผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและความต้องการในการจัดประสบการณ์

รายการประเมิน	สภาพปัจจุบัน			ความต้องการ		
	$\bar{X}$	S	ความหมาย	$\bar{X}$	S.D	ความหมาย
1. ด้านการวิเคราะห์หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย	3.45	0.36	ปานกลาง	3.51	0.36	มาก
2. ด้านการออกแบบหน่วยการจัดประสบการณ์	3.19	0.54	ปานกลาง	3.62	0.47	มาก
3. ด้านการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์	3.40	0.46	ปานกลาง	3.54	0.34	มาก
4. ด้านการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย	3.24	0.44	ปานกลาง	3.63	0.21	มาก
5. ด้านการใช้สื่ออุปกรณ์	3.18	0.52	ปานกลาง	3.67	0.45	มาก
6. ด้านการวัดผลประเมินผลการจัดประสบการณ์	3.19	0.50	ปานกลาง	3.61	0.34	มาก
7. ด้านการใช้คำถามกระตุ้นการคิด	3.25	0.61	ปานกลาง	3.64	0.42	มาก
8. ด้านรูปแบบหรือเทคนิคในการจัดประสบการณ์	3.21	0.52	ปานกลาง	3.65	0.47	มาก
9. ด้านการบูรณาการกิจกรรม	3.42	0.34	ปานกลาง	3.47	0.32	มาก
10. ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนปฐมวัย	3.33	0.53	ปานกลาง	3.52	0.33	มาก
เฉลี่ย	3.28	0.48	ปานกลาง	3.58	0.37	มาก

จากตาราง แสดงผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและความต้องการในการจัดประสบการณ์ของครู ปฐมวัย พบว่า สภาพปัจจุบัน โดยรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.28 เมื่อ พิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับสภาพปัจจุบันจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การวิเคราะห์หลักสูตรการศึกษา ปฐมวัย ($\bar{X}=3.45$) การบูรณาการกิจกรรม ($\bar{X}=3.42$) และการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ ($\bar{X}=3.40$) ตามลำดับ ด้านความต้องการ โดยรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.58$) เมื่อพิจารณารายด้านโดย เรียงลำดับความต้องการจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การใช้สื่ออุปกรณ์ ($\bar{X}=3.67$) การใช้คำถามกระตุ้นการคิด ($\bar{X}=3.64$) และการจัดประสบการณ์ ($\bar{X}=3.63$) ตามลำดับ

ตาราง แสดงผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย

ที่	ทักษะการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย	$\bar{X}$	S	ความหมาย
1	การสนทนาหรือการอภิปราย	3.34	0.52	ปานกลาง
2	การเล่านิทาน	3.48	0.45	ปานกลาง
3	การสาธิต	4.50	0.61	มาก
4	การทดลอง/การปฏิบัติ	4.78	0.33	มากที่สุด
5	การประกอบอาหาร	3.35	0.25	ปานกลาง
6	การเพาะปลูก	3.34	0.52	ปานกลาง
7	การศึกษานอกสถานที่	3.40	0.45	ปานกลาง
8	การเล่นบทบาทสมมติ	3.36	0.41	ปานกลาง
9	การร้องเพลง ท่องคำคล้องจอง	3.20	0.63	ปานกลาง
10	การเล่นเกม	3.25	0.45	ปานกลาง
11	การแสดงละคร	3.14	0.52	ปานกลาง
12	การใช้สถานการณ์จำลอง	3.46	0.45	ปานกลาง
13	การใช้คำถาม	4.76	0.31	มากที่สุด
14	การบูรณาการ	4.71	0.43	มากที่สุด
15	การใช้สื่ออุปกรณ์	4.75	0.45	มากที่สุด
16	การสอนแบบโครงงาน/โครงการ	4.77	0.42	มากที่สุด
เฉลี่ย		3.85	0.46	มาก

จากตารางแสดงผลการวิเคราะห์ ทักษะการจัดประสบการณ์ ของครู ปฐมวัย จากแบบสอบถามพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.85 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทักษะการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ การทดลอง/ปฏิบัติ การสอน แบบโครงงาน/โครงการ การใช้คำถาม การใช้สื่ออุปกรณ์และการบูรณาการ ตามลำดับ ผู้รายงานได้นำผลการ

วิเคราะห์ทักษะการจัดประสบการณ์ที่มีความถี่มากที่สุด 5 อันดับ มากำหนดวัตถุประสงค์ของการพัฒนาสมรรถนะการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย

ตาราง แสดงผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย (N=390)

ที่	องค์ประกอบของรูปแบบ	$\bar{X}$	S	ความหมาย
1	หลักการของรูปแบบ			
1.1	หลักการของรูปแบบมีความสอดคล้องกันระหว่างแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัย การโค้ช และการเป็นพี่เลี้ยง ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และการฝึกอบรม	4.61	0.45	มากที่สุด
1.2	หลักการของรูปแบบจะต้องแสดงจุดเน้นของรูปแบบ	4.46	0.41	มาก
1.3	หลักการของรูปแบบสามารถใช้เป็นกรอบในการกำหนดสาระสำคัญในองค์ประกอบของรูปแบบ	4.56	0.43	มากที่สุด
1.4	หลักการของรูปแบบ แสดงให้เห็นแนวคิดพื้นฐานที่สำคัญและสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างชัดเจน	4.75	0.45	มากที่สุด
2	จุดหมายของรูปแบบ			
2.1	จุดหมายจะต้องมีความเป็นไปได้และสามารถพัฒนาครูได้จริง	4.70	0.28	มากที่สุด
2.2	จุดหมายของรูปแบบมีความสอดคล้องสัมพันธ์กันระหว่างแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ การโค้ชการเป็นพี่เลี้ยง ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพและการฝึกอบรม	4.56	0.44	มากที่สุด
2.3	จุดมุ่งหมายของรูปแบบมีความชัดเจนและแสดงให้เห็นถึงสิ่งที่มุ่งหวังให้เกิดกับครูปฐมวัย	4.81	0.23	มากที่สุด
3	เนื้อหาของรูปแบบ			
3.1	โครงสร้างเนื้อหาของรูปแบบสอดคล้องกับหลักการของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560	4.65	0.45	มากที่สุด
3.2	โครงสร้างเนื้อหาของรูปแบบสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ซึ่งครอบคลุมความสามารถในการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย	4.56	0.61	มากที่สุด
3.3	โครงสร้างเนื้อหาของรูปแบบสอดคล้องกับครูปฐมวัย	4.57	0.63	มากที่สุด
3.4	ขอบเขตระยะเวลาในโครงสร้างเนื้อหาของรูปแบบ มีความเหมาะสมสามารถนำไปสู่การพัฒนาความสามารถในการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัยได้	4.45	0.67	มาก

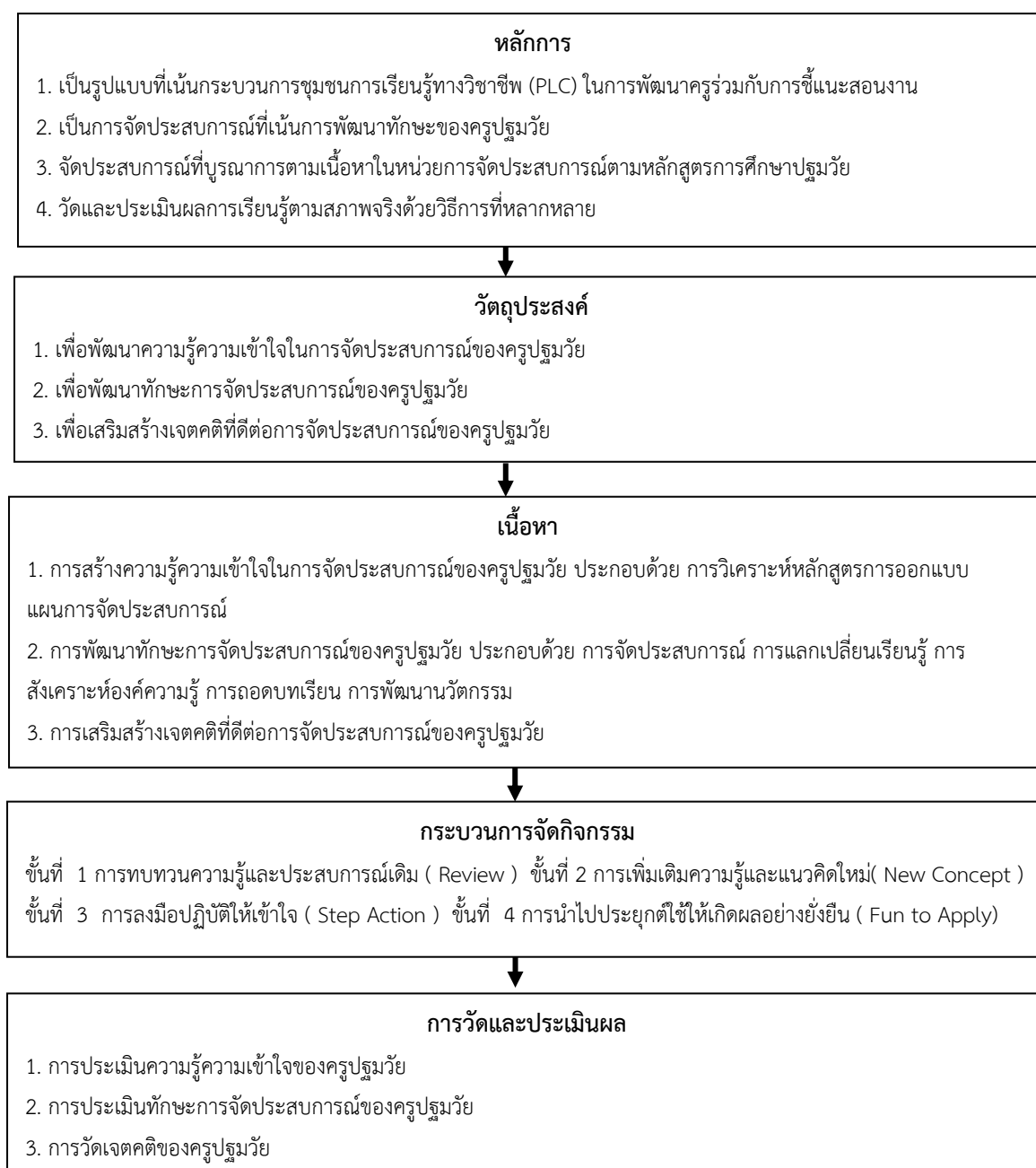
ตาราง แสดงผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะ
ในการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย (N=390) (ต่อ)

ที่	องค์ประกอบของรูปแบบ	$\bar{X}$	S	ความหมาย
4	กระบวนการจัดกิจกรรมพัฒนาครู			
4.1	ผลการสังเคราะห์ความสามารถในการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัยมีความเป็นไปได้และสามารถพัฒนาได้จริง	4.54	0.52	มากที่สุด
4.2	ความสามารถในการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย มีความสอดคล้องกับหลักการและจุดหมายของรูปแบบ	4.58	0.45	มากที่สุด
4.3	ความสามารถในการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย มีความชัดเจนและแสดงให้เห็นความสามารถของครูด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่จะนำไปพัฒนาสมรรถนะในการจัดประสบการณ์ได้	4.66	0.41	มากที่สุด
4.4	กระบวนการจัดกิจกรรมของรูปแบบสอดคล้องกับหลักการของรูปแบบ	4.40	0.45	มาก
4.5	กิจกรรมการฝึกอบรมทุกชั้นตอนมีลำดับสัมพันธ์เชื่อมโยงและต่อเนื่องกัน	4.36	0.61	มาก
4.6	กิจกรรมฝึกอบรมในแต่ละชั้นตอนต้องสอดคล้องสัมพันธ์กัน ส่งเสริมกันและเหมาะสมกับครูผู้เข้ารับการอบรม	4.34	0.63	มาก
4.7	ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมแต่ละหน่วยการเรียนรู้มีความเหมาะสม	4.45	0.45	มาก
4.8	สื่อและแหล่งเรียนรู้จะต้องมีความสมบูรณ์ ครบถ้วนและสะดวกในการนำไปพัฒนาครูให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของรูปแบบได้	4.40	0.45	มาก
4.9	สื่อและแหล่งเรียนรู้มีความเหมาะสมกับสภาพของรูปแบบ	4.36	0.61	มาก
4.10	สื่อและแหล่งเรียนรู้ สามารถกระตุ้นให้ครูปฐมวัยมีความกระตือรือร้นและมีส่วนร่วมในกิจกรรม	4.70	0.63	มากที่สุด
5	การวัดและการประเมินผล			
5.1	ใช้วิธีการและเครื่องมือวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดมุ่งหมายของรูปแบบ	4.50	0.45	มาก
5.2	การวัดและการประเมินผลจะต้องสะท้อนให้เห็นถึงความสามารถในการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย	4.50	0.61	มาก
5.3	มีเกณฑ์การผ่านที่เหมาะสม สอดคล้องที่ครูปฐมวัยสามารถนำไปปฏิบัติได้	4.70	0.63	มากที่สุด
5.4	ใช้ภาษาได้เหมาะสมเข้าใจง่าย	4.75	0.45	มากที่สุด
เฉลี่ย		4.61	0.54	มากที่สุด

จากตาราง แสดงผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบ พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.61 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ จุดหมายของรูปแบบ ทักษะการจัดประสบการณ์ของรูปแบบ และเนื้อหาของรูปแบบ ตามลำดับ

ระยะที่ 2 ผลการพัฒนาแบบการพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบด้านหลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม และการวัดประเมินผล ผู้รายงานได้พัฒนาแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาสมรรถนะในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัย ดังภาพ

ผลการพัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก ดังภาพ

ระยะที่ 3 ผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก ตารางแสดงผลการเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจของครูปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมตามรูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก

คะแนน	จำนวน	คะแนนเต็ม	$\bar{x}$	S.D	ร้อยละ
ก่อน	50	50	24.34	2.56	48.68
หลัง	50	50	44.37	3.61	88.74

จากตาราง แสดงผลการเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจของครูปฐมวัย ที่ได้รับการจัดกิจกรรมตามรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก พบว่า ก่อนการจัดประสบการณ์มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 24.34 และหลังการจัดประสบการณ์มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 44.37 คิดเป็นร้อยละ 88.74 สูงกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้คือร้อยละ 80

ระยะที่ 4 ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัยในการจัด
ประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก

ตาราง แสดงผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัย

ที่	รายการประเมินความพึงพอใจ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	รูปแบบสามารถนำไปใช้ในการจัดประสบการณ์	4.52	0.59	มากที่สุด
2	รูปแบบมีความสำคัญในการปลูกฝังทักษะให้กับครูปฐมวัย	4.52	0.51	มากที่สุด
3	การจัดประสบการณ์ตามรูปแบบมีความจำเป็นต่อ การดำรงชีวิตของเด็กปฐมวัย	4.28	0.46	มาก
4	การจัดประสบการณ์ตามรูปแบบมีความสำคัญต่อพื้นฐาน การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย	4.44	0.51	มาก
5	การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ไม่จำเป็นสำหรับครู	4.48	0.51	มาก
6	การจัดกิจกรรมตามขั้นตอนของรูปแบบมีความราบรื่น	4.64	0.49	มากที่สุด
7	กระบวนการจัดกิจกรรมเน้นการปฏิบัติจริงมีผลต่อทักษะ ของเด็กปฐมวัย	4.82	0.48	มากที่สุด
8	การเตรียมอุปกรณ์ตามกิจกรรมมีความสำคัญต่อกิจกรรม	4.72	0.50	มากที่สุด
9	การวัดผลประเมินผลตามรูปแบบมีความสำคัญต่อ การวางแผนการจัดประสบการณ์	4.44	0.46	มาก
10	การจัดประสบการณ์ตามรูปแบบเน้นผลงานเด็กที่ได้จาก การเรียนรู้มีความสำคัญจำเป็นมากกว่ากระบวนการเรียนรู้	4.52	0.51	มากที่สุด
11	การเลือกหัวข้อที่จะสอนเป็นสิ่งจำเป็นในการจัดประสบการณ์ตาม รูปแบบ	4.72	0.48	มากที่สุด
12	การจัดประสบการณ์ยังไม่จำเป็นในระดับปฐมวัย	4.64	0.49	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม		4.57	0.50	มากที่สุด

จากตาราง แสดงผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัยที่ได้รับ
การพัฒนาตามรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะในการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด
โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.57 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ กระบวนการจัด
กิจกรรมเน้นการปฏิบัติจริงมีผลต่อทักษะของเด็กปฐมวัย ($\bar{X} = 4.82$) และ การเตรียมอุปกรณ์มีความสำคัญต่อ
การจัดกิจกรรมและการเลือกหัวข้อที่จะสอนเป็นสิ่งจำเป็นในการจัดประสบการณ์ ($\bar{X} = 4.72$) ตามลำดับ